

Muistutus Itä-Suomen aluehallintovirastolle, kirjaamo.ita@avi.fi

Viite: Vapo Oy, Kohisevansuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan muuttaminen ja 101 § lupa, Sonkajärvi, dnro ISAVI/88/04.08/2012

Yhdistys toteaa seuraavaa:

A) Hakemuksesta: hakijan selvitykset ovat olleet riittämättömät mm.

- 1) sen määrittämiseksi kuinka haittavaikutukset estetään; ja kuinka päästömittausten perusteella, määritetään irtautuvan humuksen kokonaismäärää
- 2) siitä kuinka BAT ja BEP otetaan käyttöön kosteikolla ja kuivatus- ja eristysvesien käsittelyssä. YSL 43 §:n mukaisten parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden yhdistelmää ei ole hakemuksessa esitetty Sukevanjärven tilasta huolimatta. Käytössä tulee olla ns. ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate (BEP), jolloin *pitää huomioida myös mahdollisuudet toisenlaiseen toimintaan.*
- 3) Hapamoittavaa vaikutusta ei ole vielä arvioitu.
- 4) Nykyisten ja entisten turvekenttien aiheuttama vesien kuormitus nostaa ravinnetasoa ja voimistaa virkistyskäyttöarvoa vähentävää rehevöitymistä Sukevanjärvässä. Vesientila-arvio, tai muukaan hakijan selvitys *ei ota kantaa Suovasuo-päätöksiin!*
- 5) Hakijan arvioimat bruttopäästöt niin kiintoaineen, fosforin kuin typenkin osalta edelleen aivan liian korkeat.

B) Ensimmäisen luvan jälkeinen tiedontaso

Turvetuotantoa harjoitetaan ympäristölupaviraston 27.4.2007 myöntämän luvan nro 43/07/2 nojalla.

Luvan **myöntämisen edellytykset eivät voi kokonaan perustua edelliseen lupapäätökseen**, koska siinä ei huomioitu riittävästi:

- i) vesistöön kohdistuvaa yhteisvaikutusta (YSL 3 § harkinnan päivitys), eikä ympäristölupavirasto ollut selvittänyt tätä riittävästi ensimmäisessä luvassa (vrt. Suovasuon päätös, VYO 1994)

ii) että tietojen pitää tarkentua edellisen päätöksen jälkeen ELY:n tarkkailupöytäkirjojen avulla. Esim. miten laajalti kivennäismaat ovat näkyvillä.

iii) päätöksessä on osoitettava tehostettua vesienkäsittelyä ja riskien välttämiskeinoja lupa-alueen ominaisuudet huomioiden. Tähän velvoittavat YSL 4 ja 5 §, joiden mukaan mm. ennalta ehkäistään haittoja. Yhtiön on oltava riittävästi selvillä toimintansa vaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten *vähentämismahdollisuuksista* (selvittämisvelvollisuus), YSL 5 §. Lupamääräyksiä on tiukennettava, jotta se oleellisesti vähentää päästöjä Sukevanjärveen (kenttäalan väheneminen ei riitä siihen).

iv) tieto humusaineiden kulkeutumisesta liukoisessa ja vesipartikkelimuodossa on tarkentunut. Turvealalla käytetyt suodattimet eli mittalaitteet ovat harvuus-/huokoisuusluokkaa 1,4 mikrometriä, kun yleensä jätevesiä tulee suodattaa sihtein, joiden harvuus on 0,45 mikrometriä. Näin menetellen koko tarkastelusta karkaa jälleen noin 90 % kuormittavista humus- ja ravinneaineosista alapuoliseen vesistöön. *Mittarajaa pienemmän orgaanisen aineen osuus on jopa 90 % orgaanisen aineen kokonaispäästöstä.* Jatkuessaan turpeenotto jatkaisi sitä liian korkeaa kuormitustasoa, jonka Pohjois-Suomen Ympäristölupavirasto totesi Suovasuo-päätöksessä, ja jonka vahvistivat Vaasan Hallinto-oikeus sekä Korkein Hallinto-oikeus 2012. Arvioitu kuormitus alapuoliseen vesistöön ei tieteellisesti perusteltavissa.

Arvio perustuu myös mineraalimaakontaktien huomiotta jättämiseen (joista irtoaa mm. rautaa ja muita metalleja). Vrt. 2004 tarkastuspöytäkirja, kohta 5: "Laskeutusaltaista lähtevä vesi oli savisameaa. Sekä altaat että suurin osa kokooma- ja sarkaojista on kaivettu kivennäismaahan saakka. Samentumaa alkoi kuitenkin esiintyä vasta alueen eteläpäässä."

v) **Oikeuspäätösten mukaan nykyinen kuormitus estää vesien tilan parantamista.** *Veden tilaa ei saa lukea hakijan eduksi, koska hakija ei ole osallistunut tehostettuun vesienpuhdistukseen.* Turvetuotannon jatkuminen **vaikkeuttaisi** vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttamista. Turvetuotannon haittojen merkittävyyttä lisää se, että vesientilan huononeminen aiemman käytön seurauksena (myös muu turvetuotanto ja pellonraivaus) on aiheuttanut pitkäkestoisia muutoksia Sukevanjärveen. *Yhteisvaikutus* on siis liian suuri jo tällä hetkellä, eikä lisäkuormitusta voida sallia. Orgaanisen aineen ja ravinnekuormituksen kasvu johtaa helposti happiongelmien syntymiseen, sisäiseen kuormitukseen ja rehevöitymishaittoihin.

vi) *Pintavalutuksesta ym:* Koska BAT-teknologian kosteikot eivät ole toimineet Suomessa siten kuin on odotettu, ei hakemus ole riittävä tehostus vesienkäsittelyssä. *Se ei pure etenkään*

humukseen. Turvetuotannon vesistökuormituksen ennakointi ja uudet hallintamenetelmät (Suomen ympäristö 35/2012) -tutkimus osoittaa, että ns. BAT ei ole riittävän tehokas keino estämään vesistöjen liiallista kuormitusta.

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=424841&lan=fi>)

C) VAATIMUKSET perusteluineen

Hakijalle ei tule myöntää YSL 101 § lupaa, koska

1. Reunoilla olevista eristysojista kertyy happamuutta aiheuttavia aineita ja metalleja, kuten rautaa. Täydennyksiin on lisättävä, kuinka a) tehostettaisiin humuksen kiinniottoa ja kuinka b) hakija vähentää sekä mineraalimaakontaktien haittoja että eristysojien päästöjä. YSL 43 §:n määräyksissä säädetään päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta kokonaisuutena. Eristysojiin irtoaa humusta ja kiintoainesta enemmän kuin metsäojista.

Kuohusuolta lähtevä vesi on hapanta. Kuivatusvesien laatu on määriteltävä tarkemmin ennen kuin lupapäivityspäätös on mahdollista ratkaista. Yhteisvaikutusten vuoksi on joko esitettävä *neutralointikeinoja kohonneen happamuuden takia **tai** rajattava kenttiä tuotannon ulkopuolelle.*

2. Humuspäästöjen jatkuminen olisi siinä määrin merkittävää, että se altistaa lahtea rehevöitymiselle, erityisesti limalevien runsastumiselle. Tämä haittaa oleellisesta loma- ja virkistyskäyttöön kaavoitettujen alueiden ranta-alueiden käyttöä kaavoituksen vastaisesti. Alapuolisten vesien ekologinen tila ei kerro tulevia limalevä- tai rehevöitymishaittoja.

3. Suunniteltu kasvillisuuskosteikon pumppausallas ei ole riittävän suuri. Tämä tarkoittaa sitä, että keväisin yhtiö joutuu säännöllisesti laskemaan kuivatusvesiä ohijuoksuksena. Tätä ei voi pitää hyväksyttävänä. Lupahakemuksessa todetaan vain, että "Pumppausallas varustetaan ohitus-/settipadolla pumppaamon ohitus- ja häiriötilanteita varten". Yhtiön pitää esittää uskottava suunnitelma miten se aikoo varautua keväisiin sulamisvesiin ja kesätulviin. Ohijuoksuukset aiheuttavat suuren kuormituspiikin alapuolisiin vesistöihin.

4. Edellä kerrotut haitat eivät ole vähäisiä, koska turpeen kaivaminen tulisi jatkumaan.

Ilmoitettua oleellisesti suurempaa päästötasoa ja sen tuomia riskejä aiheuttaa se, että turpeenkaivussa on siirretty jo maatumimpiin kerroksiin, mikä kasvattaa päästöjä.

Partikkelimaisen ja liukoisen humuksen poikkeuksellista tarkempi arviointi on tarpeen, koska menetelmällinen virhe johtaa päästöjen aliarviointiin. Monet *maaperästä irtautuneet aineet muuttavat vesiä jätevesiksi*, niin että näitä ei saa päästä vesistöön puhdistamattomina. Monien KHO:n päätösten mukaisesti jätevedet *tulee käsitellä sellaisella menetelmällä, joka täyttää jätevesien käsittelylle annetut määräykset*, tai **muutoin eivät ympäristölupaehdot voi täytyä.**

5. Haetun toiminnan vaikutuksia osana sen valuma-aluetta tulee arvioida tarkemmin, esim.
- mihin suuntaan vedenlaatuluokitus on kehittymässä
 - siksi *pitää saada tietä siitä mitä viranomaisrekistereihin on tallennettu Sukevanjärven tilasta*
 - ISAVI:n pitää **velvoittaa hakijaa tekemään sedimenttiselvityksen Sukevanjärvestä,**
 - miten yhtiön aluetta nro 94-3 muutetaan vettä sitoviksi pinnoiksi, kuormituksen vähentämiseksi
6. Yhdistys vaatii ilmoitusta kun hakemusta on täydennetty. Yhdistys vaatii yhtiön vastausta muistutukseen.

D) Lopuksi muistutamme, että AVI:a koskee varovaisuusperiaate, jonka mukaan lupaa ei voida antaa päästöille, joiden ympäristövaikutuksia ei tiedetä. Nyt haitta-alueen laajuutta ei tiedetä (viittaamme Suovasuo-päätöksiin, joissa todetaan Sukevanjärven kuormittuneisuus). Raudanjoen **nykyinen yhteiskuormitus ja KHO:n Suovasuo-päätös on** huomioitava lupaedellytyksissä.

Hakemuksessa esitetyllä vesienkäsittelyllä ei voida riittävästi poistaa alapuoliselle vesistölle aiheutuvia haittoja vesistön tila huomioon ottaen. Turvetuotanto aiheuttaisi yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää ympäristön eli alapuolisen vesistön pilaantumista tai sen vaaraa. Siksi **ei tule myöntää lupaa ilman tässä muistutuksessa esitettyjä lisäselvityksiä.**

Iisalmessa 14.3.2013

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry:n puolesta

Jarmo Yliluoma

Pertti Kaarakainen

puheenjohtaja

rahastonhoitaja

Liite: Suovansuon päätös